

Б. Бакула

Василевський Леон

ВАСИЛЄВСЬКИЙ Леон (Wasilewski Leon; псевд. – L. Płochocki, Os...arz; 12(24). 08. 1870, С.-Петербург – 10. 12. 1936, Варшава) – польський політичний діяч, публіцист. Батько [В. Василевської](#). Навч. у Львів. університеті. У С.-Петербурзі ознайомився з ідеями соціалізму, які згодом поєднав з ідеями визволення слов'ян. народів з-під домінування Рос. імперії. Теоретик і чл. (від 1896) Польс. соціаліст. партії, ред. її часопису «Przedświt» (1897–1905). Був послідовником сх. політики Й. Пілсудського – діалогу з нац. меншинами та ідеї федералізму, – що в польс. суспільстві не мала підтримки. 1918–19 – міністр закордон. справ Польщі. Входив до складу делегації, що вела переговори про укладення мирного договору між Польщею та РСФРР і УСРР у Ризі 18 березня 1921, за умовами якого скасовано дію [Варшавського договору Директорії УНР з Польщею](#). В. і надалі чинив опір спробам колонізації українців, виступав за тісну співпрацю поляків і українців у рамках добровіл. федеративних структур, здатних протистояти СРСР. Очолював делегації з урегулювання польс.-рад. і польс.-румун. кордонів (1921–23), уряд. комісію з питань сх. провінцій і нац. меншин (1926). Пропонував поділити Сх. Галичину на укр. і польс. території, проголошував конечність поступового визнання територ. автономії українців, зобов'язання забезпечити яку Польща взяла на себе на Париз. мирній конф. 1920. На думку В., розвинута в майбутньому самостійницька свідомість неросійських народів СРСР призведе до занепаду цієї держави, і вільна Польща межуватиме з вільними Україною, Литвою, Білоруссю. Уже в 30-х рр. постулював вироблення польс. сх. політики, яка б ураховувала такий поворот в історії; вважав питання нац. меншин осн. політ. і сусп. проблемою Європи 20 ст. Один із засн. Інституту дослідж. нац. справ (1921, від 1931 – директор). В. підтримував зв'язки з Прометейським рухом, Польс.-укр. товариством, публікувався в часописі «Biuletyn Polsko-

Ukraiński». Є автором кн. «Sovremennaia Galitsiia» (1898), «Ukraina i sprawa ukraińska» (1919), «Sprawa kresów i mniejszości narodowych w Polsce» (1924), «Ukraińska sprawa narodowa w jej rozwoju historycznym» (1925), «Kwestia ukraińska jako zagadnienie międzynarodowe» (1934).

Рекомендована література

1. W. Pobóg-Malinowski. Leon Wasilewski. Szkic biograficzny // Niepodległość. 1937. T. 16;
2. J. Lewandowski. Imperializm słabości. Kształtowanie się polityki wschodniej piłsudczyków 1921–26. Warszawa, 1966;
3. S. Mikulicz. Prometeizm w polityce II Rzeczypospolitej. Warszawa, 1971.

Бібліографічний опис:

Василевський Леон / Б. Бакула // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-33268>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).